

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quaestio 1. Vtrùm in Deo sit scientia. Et qualis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

I

TRACTATUS IX.

DE SCIENTIA.

ATQVE ADEO DE SAPIENTIA DEI.

POSTQVAM de Attributis Dei aliquomodo transcendentibus, eo- que iure vniuersalioribus ex conceptibus suis in Tomo primo differu- imus; sequitur iam, vt in hoc secundo de Attributis Dei specialio- ribus, vtpote non transcendentibus, differamus. In quibus primum sibi vendicat locum Attributum Scientiæ, siue Sapientiæ Dei. A quo proinde incipimus in hoc Tractatu. Vbi opus non erit disputationem philo- sophicam de Scientiâ in communi præmittere consentaneè ad methodum, quam in præsentî Opere insequimur: eo quòd, quæcunque de hoc argumento dici pos- sent, abundè sunt iam scripta à nobis in Pharo Scient. Quare, quæcunque ad rem ibi sunt dicta de Scientiâ in communi, pro dicendis hic in speciali de Scientiâ Dei præmissa sunt. Igitur Tractatum hunc in sex diuidemus disputationes. Qua- rum prima & ordine 23. erit de Scientiâ Dei, & eius obiecto in communi. Secun- da de Scientiâ, qua Deus se cognoscit. Tertia de Scientiâ, qua Deus cognoscit creaturas, & alia extra se in vniuersum. Quarta de Scientiâ Dei merè naturali, seu necessariâ. Quinta de Scientiâ Dei merè libera, seu contingente, quæ circa- veritates absolute contingentes versatur. Sexta de Scientiâ Dei conditionatâ vni- uersè. Vbi præcipuè sermo fiet de Scientiâ mediâ inter naturalem, & liberam, quæ circa obiecta contingentiâ conditionatâ distenta est.

DISPUTATIO 23.

De Scientiâ Dei in communi; & eius obiecto.

Staturâ imprimis existentiâ Scientiæ diuinæ, de eius naturâ, ac proprietatibus vniuer- sè tractandum est in hac disputatione. Necon- diuersas actuum, pluralitate specierum, quas in se amplectitur, breuiter aperienda; vt de illis sigillatim in sequentibus disputationibus sermo fiat.

QVAESTIO I.

Vtrum in Deo sit Scientia. Et qualis.

Sermo est de scientiâ actuali, siue per modum actus secundi. Accipimus autem hic scientiam non, prout solet à Dialecticis usurpari, pro conclusione euidente, per demonstrationem ac- quisita; sed abstractus pro cognitione, siue notitiâ obiecti certâ, & euidente; vndeque illa proueniat. Obiectum autem appellatur, quidquid representatur, siue cognoscitur per seipsum. Omissis igitur errore eorum, qui ineptissimè censuerunt, in Deo non dari scien-

tiam, nisi vel causaliter, quatenus scientiam causat in creaturis, vel metaphoricè, vt ei at- tribui solet ira, vel pœnitentiâ, de quo S. Tho. quæst. 2. de Veritat. 1. in corp. & in 1. distinct. 35. quæst. 1. art. 1. ad 2. sit.

Propositio I.

Deus perfectissimam scientiam habet. 3

Hæc propositio est de fide, expressâ passim in sacris Literis. Esther. 14. *Domine, qui habes omnium scientiam.* Plal. 146. *Sapientia eius non est numerus.* Plal. 138. *Tu cognouisti omnia nouissima, & antiqua.* Prou. 3. *Dominus scientia fundauit terram.* Ad Rom. 11. *O altitudo diuitiarum scientiæ, & scientiæ Dei, &c.* Quo- modò autem scientiâ Dei fide diuinâ credi pos- sit; tametsi ad motuum fidei diuinæ credi pos- sit; tametsi ad motuum fidei diuinæ pertineat intrinsecè, quatenus pertinet intrinsecè ad diui- nam auctoritatem in testificando: aliundeque scientiâ euidenti à nobis credituris sit scibilis; constat ex dictis in simili de existentiâ Dei ha- bente vtrâque conditionem supra disput. 1. quæst. 9. Quæ ad rem recognoscenda est.

Est etiam propositio nota, & cunctis eui- dens lumine naturali, vt patet ex communi gen- tium consensu. Nulla quippe tam barbara na- tio vquam fuit, quæ suum Deum non appre- henderet, supponeretque scientiâ præditum. Id enim aperte testantur Sacrificia, Orationes, Vota, ceterique cultus vbique Numini exhibi- ti tanquam scienti, & prouidenti. Quæ veri- tas, ait S. Tho. lib. 1. contra gent. cap. 44. sine

santum apud homines inuoluit, ut ab intelligenda nomen Deo imposuerint: nam Theos, quod secundum Græcos Deum significat, dicitur à theaste, quod est, considerare, vel videre. Id quod etiam ante ipsum notauerant Dionys. de Diui. nomin. cap. 12. prope medium. Clemens Alex. lib. 1. Strom. sine. Nylenus lib. ad Ablabium, Quod non tres dii ante medium. Damasc. lib. 1. Fidei cap. 12. in medio, & Athanas. tract. de Definitionibus col. 2. & in Questionibus de natura Dei quest. 2. apud Ruiz disput. 2. de Scient. sect. 1.

5 Ratione etiam demonstratur eadem veritas primò à priori. Quia Deus communi hominum conceptione quoddam ens est, quo nihil melius, atque sublimius excogitari potest, ut disertè notauit August. lib. 1. de Doctr. Christ. cap. 7. de quo nec plura supra disput. 16. quest. 3. Sed ens scientiâ, & cognitione præditum melius, ac perfectius est eo, quod scientiâ, & cognitione caret, ut ex se patet: & notauit etiam Ansel. in Monologio cap. 14. circa medium: quandoquidem scientiâ perfectio est simpliciter simplex, id est, melior, quam opposita incitiâ, vel ignorantia, ut est manifestum. Ergo Deus ens scientiâ, & intelligentiâ præditum est. Quo eodem argumento ad id ipsum demonstrandum vsus est Arist. lib. 12. Metaph. text. 51. conclusens. *Manifestum itaque est, quòd illud intelligit, quod diuinitissimum, honorabilissimumque est.* Confirmatur primò. Quia Deus eodem summe perfectionis titulo non potest non esse perfectissimum vitens. Sed nulla est præstantior vita, quam intellectualis; imò aliâ Deus capax non est. Ergo, Deinde, Quia eodem titulo non potest non perfectissimam libertatem habere. Sed sine cognitione perfectâ libertas perfecta stare nequit, ut constat. Ergo. Præterea. Quia nequit pariter non esse summe beatus. Summa autem beatitudo stare sine delectatione non potest: nec delectatio potest sine cognitione consistere; ut est notum.

6 Secundò à posteriori. Quia tota hæc rerum harmonia, concentus, & coherencia, pulchrum hoc, & admirabile Vniuersi artificium, cuiusque ordinatissima gubernatio manifestè demonstrant, Auctorem, Gubernatoremque Deum summâ intelligentiâ pollere, ac prorsus infinitâ sapientiâ. Huc faciunt, quæ adiungit Duran. in 1. distinct. 35. quest. 1. nempe ad perfectissimum causandi modum, qualis primæ causæ debet attribui, spectare, operari per artem, per electionem, & ex prætituto sine. Quæ tria sine cognitione consistere non possunt. Accedit, stultum esse vel cogitare incertum, & ignarum eum, qui ceteris communicat scientiam; iuxta illud Psal. 93. *Intelligite insipientes in populis, & stulti aliquando sapite. Qui plantauit aurem, non audiet, aut qui finxit oculum, non considerat. Qui corripit gentes, non arguet: qui docet hominem scientiam?* Denique perfectum rerum Omnium dominium, perfectæque virtutes morales, quæ Deo manifestè conueniunt, ut iustitia tum remuneratiua meritorum, tum punitiua delictorum, misericordia, beneficentia, liberalitas, & cætera huiusmodi, perfectam rerum cognitionem, in ipso Deo euidentissimè supponunt. Ex quibus patet, euidentissimum esse rationis naturalis lumine, Deum perfectissimè intelligentem esse.

7 Sed dicit aliquis. De ratione intelligentis est, producere verbum. Sed non est euidens, Deum producere verbum, ut ostenditur in

tract. de Trinit. Ergo non est euidens, Deum intelligentem esse. Respondeo, quidquid sit de re ipsa, saltem non esse euidens, quòd sit de ratione intelligentis producere verbum, sumpro verbo pro termino intellectiois. Quo fit, ut cum euidentia de intellectu Dei bene cohercat in euidentia de productione Verbi diuini.

8 Tertio S. Tho. 1. par. quest. 14. artic. 1. ex summa immaterialitate Dei probat, cum esse summe cognoscituum; quasi immaterialitas rei annexam sibi habeat potentiam cognoscendi; & eò sit res magis cognoscitiua, quò magis immaterialis est. Hoc tamen argumentum nonnullas difficultates patitur; in quibus examinandis plures hinc digrediuntur, discutientes interim, an sit possibilis substantia spiritualis, quæ cognoscitiua non sit. Ego verò, remissa in proprium locum hæc controuersia, ad propria proporo. Videantur Soar. disput. 30. Metaph. sect. 14. & disput. 35. sect. 3. Molin. Valent. & Arrub. ad citatum artic. S. Tho. Fasol. ibid. dub. 1. & 2. Gonzal. disput. 34. Gran. cont. 2. tract. 1. disp. 1. Albiz disput. 1. de Scientia sect. 3. & seqq. Quirros tom. 1. disput. 34. sect. 3. Ribaden. disput. 1. de Scient. cap. 2. Heric. disput. 1. cap. 3. Ruiz disput. 1. de Scient. sect. 3. Quicum alijs Thomistis efficaciam argumenti S. Thomæ varijs modis explicare, atque defendere conantur contra Ocham. in 1. distinct. 33. quest. 1. Gabr. ibid. art. 1. Basol. quest. 1. art. 1. censentes, ex immateriali non bene inferri cognoscituum; atque adeò possibilem esse substantiam immaterialem, quæ cognoscitiua non sit. Quibus consentiunt Arriag. disput. 1. de Anim. sect. 4. num. 139. & sect. 5. num. 169. Ouid. cont. 5. de Anim. pun. 6. ubi rem disecat ex professo, & alij Recentiores. Nec videtur dissentire Hemelm. tom. 1. tit. 1. disput. 3. cap. 3. num. 3. & 4. & tit. 4. disput. 1. cap. 22. num. 25.

Propositio 2.

Scientia Dei verissima, certissima, & euidentissima est.

Hæc propositio æquè certa est, ac præcedens, ex eaque manifestè consequitur. Nequirit enim scientia Dei summe esse perfecta, prout loca Scripturæ citata, & argumenta facta demonstrant; nisi ea esset summe vera, siue conformis cum suo objecto; nisi esset summe clara absque vllâ obscuritatis mixtione; ac denique, nisi omnimodam haberet certitudinem tum subiectinam, consistentem in immunitate ab hæsitatione, & formidine, tum formalem consistentem in necessitate attingendi verum, siue infallibilitate: falsitas quippe, & fallibilitas, obscuritas, & hæsitatio imperfectiones sunt, ut constat. Et quidem peripicacia, & infallibilitas diuina scientiæ specialiter definitur Pron. 24. illis verbis. *Qui inspector est cordis, ipse intelligit: & Seruatorem animæ tuæ nihil fallit.* Claritas etiam, seu euidentia exprimitur Ecclesiastici 23. dum dicitur. *Oculi domini multo plùs lucidiores, &c.* Et 1. Ioan. 1. *Deus lux est, & tenebræ ipse non sunt vllæ.* Ex quibus patet, hæc etiam propositionem planè esse de fide.

10 Adde, omnes actus scientiæ Dei (qua ratione sunt plures, atque distincti, de quo postea) æquales esse quoad veritatem, quo ad certitudinem, & claritatem circa quæcumque demum obiecta.

obiecta illi versentur: quia ita perfectiones sunt, quae non ab obiectis desumunt diuini actus; sed vel à principio, siue subiecto, vel à se ipsis habent: neque est, cur illas inaequaliter habeant, vt ex dicendis in tota hac disputatione satis, superque notum fiet.

Propositio 3.

11 Scientia Dei amplissima, atque vniuersalissima est: cuncta pertingens, cuncta penetrans à maximo vsque ad minimum. Idque distinctè, singillatim, & in particulari.

Hac etiam propositio est de fide, vt vnanimiter docent Theologi, S. Tho. 1. par. quest. 14. art. 5. & 6. & ibi eius interpretes. Molin. disput. vnica Vazq. & Fasol. in comm. art. Valent. pun. 3. Soar. in Metaph. disput. 30. sect. 11. & lib. 1. de Attributis cap. 3. Herice disput. 5. cap. 1. Ruiz disput. 9. de Scientia, & alij communiter contra errores Auerrois, & Auicennae. Quorum primus asseruit, Deum nihil præter se ipsum cognoscere. Secundus, cognoscere quidem etiam creaturas, vniuersaliter tamen, non in particulari. Non defuerunt qui putarent, etiam Aristotelem impugnisse in errorem Auerrois. Et, quod plus est, Augustinus, ad eum videtur accessisse lib. 83. qq. quest. 46. cum dixit loquens de Deo, *Non enim extra se quidquam positum intuebatur.* Ad errorem autem Auicennae clarius videtur inclinasse Hieron. in illud Abacuc cap. 1. *Mundi sunt oculi tui,* dicens, *Absurdum est ad hoc Dei deducere maiestatem, vt scias per momenta singula, quot nascantur culices, quot ve moriantur, quae cimicum, & pulicum, & muscarum sit in terra multitudo, quanti pisces in aqua natent, &c.*

12 Ceterum quam longè exiterit Aristot. ab errore Auerrois latè demonstrant Doctores relati, præsertim Soar. & Ruiz. Augustini etiam sensus conspicuus est. Nam agens de Idæis, ad quarum normam Deus cuncta fabricatur, asserit, *Singula igitur proprijs sunt creata rationibus. Has autem rationes vbi arbitrandum est esse, nisi in ipsa mente Creatoris. Non enim extra se quidquam positum intuebatur, vt secundum id constitueret, quod constitueret. Nam hac opinari, sacrilegum est.* Non ergo negat August. Deum, alia extra se cognoscere: sed exemplaria, ad quae respicit in Mund fabrica, non habere extra se. Difficilior videtur sensus Hieron. adeo, vt quibusdam visus fuerit erroneus, quos refert Soar. loco citato de Attributis. Merito tamen ab ipso reprehenduntur. Tum quia ex contextu loci citati non obscure colligitur, Hieronymum non negare Deo absolute scientiam, & prouidentiam illarum rerum minimarum; sed eam tantum scientiam, ac prouidentiam specialem, quam habet erga homines. A qua certè vel Paulus ipse exclusit bruta animalia 1. ad Corinth. 9. cum dixit, *Nunquid de bobus cura est Deo? Tum quia alii s in locis saepe proficitur Hieron. Deum minutissimarum rerum habere prouidentiam, & scientiam. Vt videre est ad illud Math. 10. Nonne duo passeret asse vaneunt? Ad illud Ephel. 5. Gratias agentes semper. Ad illud Hierem. 32. Nunquid mihi difficile, &c. De quibus omnibus plura apud præcitos Doctores videri possunt. Pergo ad probandam propositionem.*

Ea autem constat imprimis ex Scriptura. 13
 Esther. 14. *Domine, qui habes omnium scientiam.* Ecclesiastici 23. *Omnia vidit oculus illius, &c.* Ad Hæbr. 4. *Non est vlla creatura inuisibilis in conspectu eius: omnia autem nuda, & aperta sunt oculis eius.* Iob. 31. *Nonne ipse considerat vias meas, & cunctos gressus meos dinumerat? Math. 10. & Luca 12. Nonne duo passeret asse vaneunt, & vnus ex illis non cadet super terram sine Patre vestro? Vestri autem capilli capitis omnes numerati sunt, &c.* Constat etiam hac veritas ex dictis proposit. 1. Constat ex communi, atque constanti Patrum consensu. Quorum plurima testimonia congerit Ruiz supra sect. 3. Constat ex infra, & quasi innata existimatione omnium hominum; quorum animis, vt notat Vazq. supra, ita fixum insidet, Deum vniuersa intelligere singillatim, & in particulari, sicut, Deum esse. Constat ex infinita perfectione, qua Scientia Dei pollere debet, quaque defraudaretur hand dubie, si aliquid ipsum lateret, aut minus distinctè, & singulatim ab eo nosceretur. Constat ex munere causa primæ, quod Deus habet, & exercet medio intellectu, & voluntate; nec circa singula exercere posset sine peculiari, & distincta singulorum noticia. Constat ex munere, quod etiam habet, Gubernatoris Vniuersi singula quæque etiam minima ad proprium finem ordinantis, & dirigentis. Constat ex eo, quod Deus se perfectissimè comprehendit, atque ideo cætera cuncta creata, & creabilia debet cognoscere, vt pote quæ multis titulis ad ipsum pertinent, iuxta dicta de natura comprehensionis supra disput. 17. quest. 6. Constat denique ex alijs pluribus rationibus, quas congerit Ruiz supra sect. 4. 5. & 6. In quibus non opus est morari. Quæ omnia manifestè conuincunt, Deum distinctè, & in singulari cognoscere, non solum creaturas existentes, sed etiam possibles, & vniuersim omnia omnino obiecta cognoscibilia; siue ea sint impossibilia, siue possibilia, siue existentia; siue sint positiva, siue negativa, aut priuatiua: idque, siue ea conditionatè, siue absolute talia sint.

14 Ex his apparet, Scientiam Dei idcirco solum dici vniuersalissimam; quia vniuersa cognoscibilia amplectitur sua amplitudine: non, quia illa sub ratione communi, & vniuersali abstracta à differentijs attingat; vt à nobis attingi solent. Nam hoc genus vniuersalitatis imperfectionem præ se fert alienam à Scientia diuina; vt satis ex se notum est, & ex dicendis amplius constabit.

Propositio 4.

Scientia diuina realiter à substantia Dei non distinguitur. 15

Sermo est de distinctione propriè, & absolute reali. Quo sensu propositio est certa secundum fidem, vt omnes Theologi consentiunt cum S. Tho. 1. par. quest. 14. art. 4. Nihil enim re ipsa esse in Deo, quod absolute, & realiter non sit ipse Deus, ad eius simplicitatem spectat definitam in Concilio Later. prout habetur cap. Firmiter de summa Trinitate, & fide catholica. Constatque ex definitione Concilij Remensis contra Gilbertum. Ex constantique, & vniuersi Patrum consensu; quorum vna vox est, Deum realiter esse suam Sapientiam, Cognitionem, Ra-

tionem, Vitam, Deitatem, &c. vt latius stabilitum est supra disput. 2. de Attributis: & disput. 11. de Simplicitate Dei; vbi etiam contra Scotistas ostendimus, neque formaliter ex natura rei distingui attributa Dei aut inter se, aut a diuina substantia. Videatur ad rem, si placet, Ruiz tom. de Scientia disput. 8. per totam, & tom. de Voluntate disput. 1. sect. 3. Quomodo autem cum hac veritate componatur, scientiam futurorum contingentium esse in Deo liberam, & defectibilem, difficultas est communis actui libero voluntatis diuinae; de qua nonnihil tangemus quast. 2. acturi latius, & ex professo in tract. de Voluntate. Vtrum verò essentia Dei metaphysica per Scientiam Dei constituatur, vel potius Scientia sit attributum ratione nostra distinctum, consequensque ad essentiam, (quod in presenti tractant nonnulli) supra disput. 1. quast. 10. determinauimus; vbi habet propriam sedem. Inferiusque nonnihil etiam tangemus quast. 2.

16 Modò ex statuta propositione sequitur primò; scientiam in Deo neque esse qualitatem, neque modum, neque aliud genus accidentis realiter superueniens diuinae substantiae. Secundò; in Deo non esse pluralitatem actuum scientiae verè, & realiter inter se distinctorum iuxta obiectorum pluralitatem; vti euenit in nobis. Vtrum autem distinctio aliqua virtualis, seu eminentialis, aut æquiualens, vel saltem distinctio rationis inter actus scientiae diuinae debeat admitti pro diuersitate obiectorum, ex dicendis infra quast. 4. constabit.

Propositio 5.

17 Scientia Dei vndequaue est aeterna, ac prorsus immutabilis, & inuariabilis; nec temporis decursu augeri, vel minui potest.

Hæc etiam propositio certa apud omnes reputatur secundum fidem, tanquam contenta in illis Scripturæ locis, quibus Deus immutabilis prædicatur Malachie 3. *Ego dominus, & non mutor.* Iacobi 1. *Apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio, &c.* Atque etiam in definitione Concilij Lateran. cap. *Firmiter* de Summa Trinitate, & fide catholica; qua immutabilitas Dei definitur (de qua plura sunt dicta tom. 1. disput. 7.) In eademque conspirant Patres, quorum plura testimonia refert Ruiz tom. de Scientia disput. 37. sect. 1. Necnon Scholastici cum Magistro in 1. distinct. 39. & S. Tho. 1. par. quast. 14. art. 15. Est autem certa apud omnes propositio non solum de scientia necessaria, qua Deus se ipsum, & alia obiecta necessaria intuetur; sed etiam de scientia libera contingentium. Et quidem, quod ad scientiam necessariam attinet, veritas propositionis facillè appareret; cum constet, quidquid in Deo est necessarium, eo ipso esse æternum, & immutabile. Quod attinet verò ad scientiam liberam, non ita facillè percipitur, nedum ratione demonstratur. Varij varias rationes adhibent ad eam ostendam. Sed, quidquid efficacitæ habent omnes, ad hanc vnicam reuocatur.

18 Deus infinita, qua pollet, vi intelligendi ab æterno cognoscit, quidquid ab æterno est verum, & cognoscibile. Sed nullum est omnino obiectum, quantumuis contingens, quod non

fit ab æterno verum, & cognoscibile. Ergo nullum est obiectum, quantumuis contingens, quod Deus non cognoscat ab æterno. Consequentia est legitima. Maior ex dictis hæcenus coniat: quia, si aliquid ab æterno cognoscibile lateret Deum ab æterno, ab æterno esset Deus alicuius veritatis ignarus. Quod ei repugnat, vt statuimus. Probo ergo minorem. Quia, qui liquid in tempore euenit, etiam contingenter, ab æterno futurum fuit. Hæc enim, & nudius tertius, & sic per integram æternitatem retrocedendo, iam verum erat, me hodie scripturam hanc paginam, quam tamen contingenter, & liberè scribo, vt satis ex se est notum, inferiusque disput. 5. demonstrabitur. Ergo nullum est obiectum, quantumuis contingens, quod non sit ab æterno verum, & cognoscibile. Quemadmodum autem, quod accitit contingenter in tempore, per totam æternitatem antecedentem fuit cognoscibile vt futurum; ita per totam æternitatem subsequenter erit cognoscibile vt præteritum: quia, sicut hæcenus semper fuit verum, me nunc scripturam hanc paginam; ita posthac semper erit verum, me eam nunc scripsisse. Ex quo patet, quidquid semel est cognoscibile, semper cognoscibile esse. Quæ omnia ex dicendis fufius loco citato conspicua, & manifesta sient.

Hinc ergo sequitur primò, Deum nihil posse de nouo cognoscere in tempore, quod non præciterit ab æterno. Secundò, nihil posse successu temporis non cognoscere, quod antea præciterit; & consequenter semper necessariò cognoscere, quod semel cognouit, & semper necessariò non cognoscere, quod semel non cognouit: tametsi, quod illud cognouerit semel, vel non cognouerit, contingenter euenit. Quod est, scientiam Dei etiam contingentem, seu liberam omnino inuariabilem esse, nec posse decursu temporis augeri, vel minui. Itaque veritas hæc his duobus nititur principijs, nempe; nullum obiectum esse, quantumuis contingens, quod non sit semper cognoscibile; & Deum non posse non semper cognoscere, quod semper cognoscibile est. Quibus eisdem principijs nitetur solutio argumentorum, quæ contra statutam veritatem opponi possunt, prout sequitur.

20 Opponitur primò. Ex varietate temporanea scientiæ liberae Dei non arguitur bene Dei mutabilitas. Ergo malè ex eo, quod Deus immutabilis prædicetur in sacris Litteris, deducitur, scientiam eius liberam non posse in tempore variari. Consequentia est bona. Probatur antecedens. Quia scientia libera reuera potuit non esse in Deo ab æterno absque alicuius intrinsecæ perfectionis diminutione, atque adeò, quin aliter se Deus haberet intrinsecè, quam se habet modò. Ergo, etsi eam Deus in tempore acquireret, vel amitteret, nihil perfectionis acquireret, vel amitteret, neque aliter, quam antea, se haberet intrinsecè. Ergo reuera non mutaretur. Respondeo, etsi Deus reuera non mutaretur physicè ex eo præcisè, quod ei accresceret, vel deficeret successu temporis scientia alicuius contingentis; sicut nec aliter se haberet casu, quod ei ab æterno accresceret, vel defecisset, vti explicabimus suo loco: pateretur nihilominus vicissitudinem quamdam in esse cognoscentis & sibi prorsus repugnantem, & sui mutationem physicam inferentem. Cum enim semper cognoscibile, quod semel cognoscibile est, vt statuimus.

mus. Si Deus, quod semel cognoscit, aliquando non cognosceret; & esset alicuius ignarus, quod ei repugnat; & aliquid physicè adæquans vim eius cognoscit uam ipsi pro tempore ignorantie deficeret, cuius defectu non cognosceret, quodque haberet pro tempore scientiæ; quod esset physicè mutari. Vtroque ergo titulo huiusmodi vicissitudo in cognoscendo tanquam repugnans Deo rejicitur iuxta consensum Scholasticorum, & Patrum, quoties in sacris Litteris, & Canonicis Deus absolutè immutabilis, & inuariabilis prædicatur.

21. Secundò obijcitur. Scientia libera supra necessariam solum addit respectum rationis ad obiectum contingens, siue denominationem extrinsecam ab illo prouenientem. Sed Deus huiusmodi respectus siue denominationes extrinsecas absque illa sui mutatione acquirit in tempore; ut patet in denominatione creatoris, gubernatoris, domini, & similibus. Ergo etiam absque sui mutatione in tempore scientiam liberam posset acquirere. Imprimis nego maiorem. Quia Deus non extrinsecè, sed prorsus intrinsecè denominatur cognoscens obiectum contingens, ut suo loco defendam; quo nihil præstat argumentum. Sed, quidquid de hoc sit, respondeo secundò, idcirco scientiam Dei liberam in tempore incipere non posse: quia neque veritas obiectiua, ex qua illa confurgit, in tempore potest incipere, prout statuiimus. In quo differt denominatio scientis, estò dicatur esse extrinsecà, à denominatione creatoris, domini, & similibus, quæ ex creatione externa pullulant in tempore accidentè.

22. Tertio obijcitur. Scientia libera eandem contingentiam sortitur, quam habet obiectum; atque ita non solum ab æterno, sed etiam in singulis instantibus temporis libera, contingens, & consequenter defectibilis est. Ergo, sicut nunc est possibile, ut Petrus cras non peccet; ita, non obstante æternà præexistentia scientiæ de peccato Petri cras futuro, possibile est, ut cras talis scientia deficiat; atque adeò, ut mutetur, siue varietur. Respondeo, scientiam Dei liberam esse quidem in singulis instantibus defectibilem absolutè, non verò ex suppositione, quod existat in reliquis; in nullo quippe potest existere, quin existat in omnibus. Cæterum, quia hæc suppositio est consequens ad obiecti existentiam, possibilitas obiecti ad non existendum absolutè secum fert possibilitatem, ut absolutè non extiterit scientia. Ex quo etiam fit, per eius immutabilitatem, quæ tantum infert necessitatem consequentem, nihil derogari libertati. Sed de his latius agendum infra disp. 27. & disp. 37. quæst. 8. Ex cuius doctrinà constabit solutio ad aliud argumentum, quo ex immutabilitate præscientiæ infalibilis, quam Deus habet nostrorum actuum, deducitur, eorum libertatem ablatam iri. De quo ibi.

23. Quarto obijcitur. Deus scire non potest, nisi quod est verum. Ergo nec potest inuariabiliter scire, nisi quod est inuariabiliter verum. Sed contingentia non sunt inuariabiliter vera. Ergo nec sciuntur à Deo per scientiam inuariabilem. Respondeo, veritatem contingentium esse quidem contingentem; sed non esse variabilem, ut hic accipimus variationem pro mutatione in tempore: quia contingentia, etsi absolutè possint non esse vera; quia possunt absolutè non esse; ex suppositione tamen, quòd semel pro ali-

qua duratione sunt vera, non possunt non pro omni duratione esse vera; ut ex dictis liquidum est. Ex quo patet, ea inuariabiliter posse cognosci à Deo per scientiam successu temporis omnino immutabilem; tametsi huiusmodi scientia non possit non absolutè contingens esse. Sed dicit aliquis. Veritas obiectiua contingentium, ab eorum entitate non differt. Sed eorum entitas ad tempus limitatum coarctatur. Ergo eorum veritas nequit extendi ad omne tempus. Nego maiorem absolutè. Quia veritas contingentium prout talis supra entitatem aliquam denominationem addit. Esse enim entitatem veram, est esse cognoscibilem per cognitionem veram, seu cum eadem conformabilem iuxta dicta in Pharo Scient. disput. 3. quæst. 1. Constat autem ex dictis, contingentia non solum pro tempore, quo existunt, sed etiam pro quouis alio apta esse cognosci per cognitionem veram: eo quòd cognitio non solum ea, quæ sibi coexistunt, sed etiam, quæ longè à sua duratione distant, representare verè valet, ut fusius explicabo inferius disput. 27.

Cæterum, quanquam omnino certum, atque etiam evidens sit, lubindeque penitus illudsum à propositis argumentis, quidquid aliquando est existens, semper esse verum veritate vel de futuro, vel de præsentem, vel de præterito: & consequenter, Deum non posse non in omni tempore aliquam scientiam habere de illius existentia, vel prout futura, vel prout præsentem, vel prout præterita: nam alias Deus aliquando alicuius veri esset ignarus; quod ei planè repugnat. Multa tamen sunt, & grania argumenta, quæ persuadere videntur, in eo, quod aliquando est existens, esse futurum, & esse præsentem, & esse præteritum, diuersas veritates esse obiectiuas, non aliter scibiles verè, quàm ex temporibus diuersis, atque adeò per scientiam successu temporis variabilem. Quæ quidem argumenta latè produxi in Pharo Scient. disput. 10. quæst. 3. proposit. 4. & 5. Per illaque probari assumptum respectu intellectus creati ipsa proposit. 4. decreti. Respectu verò intellectus diuini oppositum statui proposit. 5. Quòd viderem Patres, & Theologos vnanimè pronuntiare, omnem scientiam Dei esse immunem à temporali variatione. Non enim ausus sum, sicut nec modo audeo, aut eis apertè contraire ob noua fundamenta detecta, aut ipsorum tam absoluto pronuntio limitationem aliquam (estò possem, & fors non incongruè) adhibere. Tametsi, quod attinet ad eorum argumentorum assumptum inter scientiam diuinam, & creatam nullum idoneum discrimen reperire potuerim, quidquid illud exhibere tentauerint Recentiores quidam loco citato à me impugnati. Quare scripta ibi, hic pariter rescripta putentur vnà cum ijs, quæ ad rem supra tetigi tract. de Æternit. Dei disput. 9. quæst. 2.

QVAESTIO II.

Vtrum in Deo sit Scientia per modum actus primi.

Actus in vniuersum iuxta communem, & aptissimam antiquorum phrasim vocatur, quid-